

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. IX. Baptismus nequiden conditionatè est repetendus, dum non suppetit rationalibus timor invaliditatis: qui non adest indiscriminatim eo ipso quòd puer sit baptizatus ab hæretico vel ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Cujus testis est Clemens Romanus.

irritus effici, ut enim unus est Deus, & unus Christus, & Paracletus unus, sic unus est Baptismus, qui in eius nomine datur.

Et paulo inferius: Veruntamen initiatos Baptismate, iterum baptizare tentantes, crucifigunt Dominum, iterum eum interimunt, derident divina, elidunt sancta, insultant Spiritui, sanguinem sanctum veluti communem contemnent, peccant in mittentem, in passum, & in resuscitantem.

Concordat Can. 47. Apostolorum.

Concordat can. 47. Apostolorum. Episcopus, inquit, aut presbyter, si eum, qui secundum veritatem habuerit Baptisma, denuo baptizaverit, aut pollutum ab impijs, hoc est, baptizatum ab hæreticis non servantibus syneceram formam Baptismatis, non baptizaverit, deponatur tanquam deridens crucem & mortem Domini.

Ut quid hoc? Quia Baptismus repræsentat mortem, sepulturam & resurrectionem Christi, teste Apostolo ad Rom. 6. v. 3. 4. & 5. An ignoratus quia quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum illo per Baptismum in mortem, ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul & resurrectionis erimus.

Unde sicuti Christus semel tantum pro peccatis nostris mortuus est, & semel resurrexit: ita & nos per Baptismum eidem consepulti, & per eundem resurgentes, non possumus iteratò sepeliri, ne significemus Christum iteratò posse mori, & sepeliri. Atque hæc sit prima congruentia voluntatis instituentis.

83. Congruentes rationes assignat Scotus.

Enimvero ista institutio est rationabilis, ait Doctor supra n. 3. tum ex morbo, contra quem principaliter instituitur (istud remedium enim principaliter instituitur contra originale peccatum, quod non est nisi unicum: nec iterari potest) tum ex fine principali, ad quem est: habet enim plenam remissionem peccati & culpæ: si autem posset homo habere frequenter talem remissionem plenam ab utroque, esset magnum incentivum delinquendi. Illud enim quod est institutum in remedium relabentium, utpote Penitentia, non est sine magna pena solvenda pro peccato. Tum tertio, quia per istud Sacramentum cum sit principium & ianua, per quam intratur in legem Christianam: adscribitur aliquis familia Christi, & sit membrum eius & Ecclesie militantis. Licet autem aliquis ingressus in collegium, si offendat postquam ingressus fuerit, posse reconciliari & collegio & capiti collegij: non tamen frequenter in collegium intrat.

Adde, quod semel natus corporaliter, non possit secundo nasci, sed solum resus-

citari. Denique quod Baptismus imprimat characterem, qui frustra multiplicaretur per plura Baptismata.

Obijcit sibi Scotus n. 1. quia Eucharistia potest iterari, & tamen est Sacramentum excellentissimum: ergo &c. Respondet n. 3. Quod illa prolatio verborum, quibus Eucharistia consecratur non est Sacramentum (intellige, quod principaliter significatur illo nomine, juxta alibi dicta) sed est consecratio Sacramentalis, & illud non licet bis iterare super eandem materiam, & si secundo iteraretur, nihil fieret; quia iam prius factum est, illa etiam perceptio non est Sacramentum.... Licet ergo eadem persona posset frequenter communicare, sive recipere Eucharistiam: non tamen super eandem materiam frequenter posset profiteri verba consecrationis Eucharistia; nec sic Eucharistia debet iterari, quod proprie aliqua materia huius Sacramenti bis suscipiat formam eius.

Dices 2. potest contingere quod primus Baptismus non habeat effectum. Respondeo; semper imprimat characterem; confert autem gratiam, vel mox ut recipitur, si subjectum sit debere dispositum; vel postea per reviviscentiam sublato obice, de qua reviviscentia vide dicta disp. præced. sect. 6. per totam.

Sed cum hæc satis consent in Ecclesia Catholica; dubitatur equidem de Baptismo reiterando sub conditione, quando prioris valor est incertus, propter incertitudinem materiae, formæ aut intentionis. Et quidem quando indubitata est materia & forma, præsumitur certa intentio, nisi aliunde de contrario constet.

Dixi, reiterando sub conditione; quia cum Baptismum iterare (verba sunt Rit. Rom. tit. De Sacramento Baptismi §. de forma Baptismi) nullo modo liceat, si quis sub conditione... sit baptizandus, ea conditio explicanda est hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo &c. Hæc tamen conditionalis forma non passim, aut leviter uti licet, sed prudenter, & ubi re diligenter pervestigata, probabilis subest dubitatio, infantem non fuisse baptizatum. Hinc ponitur:

CONCLUSIO IX.

Baptismus nequidem conditionatè est repetendus, dum non suppetit rationabilis timor invaliditatis: qui non adest indiscriminatim eo ipso quod puer sit baptizatus

Sect. 5. De Ministro Baptismi. Concl. 9. 369

ab hæretico vel obstetrice, nec abest eo ipso quod infanti exposito sit affixa scedula.

qui absolute rebaptizat, cum animo tamen non baptizandi; quem constat irreverenter tractare Sacramentum.

Sed dicit aliquis, equod dubium rationabile? quæ ratio cognoscendi certitudinem, aut incertitudinem Baptismi rite collati? Respondeo certitudinaliter presumitur baptizatus; adeoque non est rebaptizandus, etiam sub conditione; qui scitur esse natus parentibus Christianis, & aliquamdiu inter Christianos educatus, nisi occurreret probabilis ratio contrarium suspicandi.

Ita docet Innoc. III. extra de Presbyt. non baptizato c. 3. ibi: Et certe de illo, qui natus de Christianis parentibus, & inter Christianos est fideliter conversatus tam violenter presumitur, quod fuerit baptizatus; ut hæc presumpcio pro certitudine sit habenda, donec evidentissimis forsitan argumentis contrarium probaretur.

Quocirca quod Cartag. V. supra dicit, infantes esse baptizandos, quoties non inveniuntur certissimi testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur &c. intelligendum existimo de parvulis infidelium, vel qui à parentibus per barbaros sunt abstracti. Colligo ex verbis sequentibus: Hinc enim legati Maurorum fratres nostri consuluerunt, quia multos tales à Barbaris redimunt.

Sed numquid omnes rebaptizandi sub conditione, qui noscuntur ab hæreticis baptizati? Negat secunda pars conclusionis: alioquin quomodo verum erit, quod docet Concil. Arelatense I. c. 8. de Arianis: Si perviderint Sacerdotes in Patre, & Filio, & Spiritu sancto eos baptizatos, manus tantum eis imponatur, ut accipiant Spiritum sanctum? Sanè definitum est à Concil. Trident. sess. 7. de hoc Sacramento can. 4. verum esse Baptismum, qui datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia.

Nisi ergo adsit probabilis aliqua suspicio eos in aliquo essentiali errasse, ab eis baptizati minime sunt rebaptizandi. Ubi autem fundatè presumitur talis error (sicut aliquando contingit in Anglia (teste Regio q. 66. a. 9. dub. 1. n. 96.) aquâ rosacæ, vel alio præioso liquore proles nobilium baptizari, aut solùm vestes aspergi aquâ, ne frigus sit proli molestum; & quibusdam locis prædicantem ex suggestu pronuntiare formam, alio corpus baptizandi aquâ tingente) ibi, inquam, observetur Synodus Mechliniensis celebrata anno 1607. à Paulo V. approbata; quæ tit. 3. de Baptismo cap. 6. ordinat, ut ab hæreticis baptizati sub conditione rebaptizentur.

Quod decretum absolute & universaliter non concludit (ut bene notat noster Marchantius

89. Quod dubium sit rationabile.

est ratio non habens rationem

Innoc. III.

Cartag.

90. Non sufficit quod puer sit baptizatus ab hæreticis

Arelatense I.

Sed debet adesse probabilis aliqua suspicio eum in aliquo essentiali errasse

Et in hoc casu observanda Synodus Mechliniensis,

91.

87. In dubio iterari posse Baptismum probatur ex cap. 2. de Bapt. Alex. III.

Item ex Conc. Cartag. V.

88.

Rit. Romano, & Carthaginiensi Rom. si ritum duobus sit rationabilis

Ne sine necessitate exponatur Sacramentum periculo nullitatis.

chantius in suis resolutionibus casu 2.) omnes omnino ab hæreticis baptizatos sub conditione esse rebaptizandos, sed tantum eos, qui ex locis veniunt, in quibus frequens experientia docet (utor verbis Synodi) modernos hæreticos sepe contra receptam Ecclesie consuetudinem & antiquissimam traditionem baptizare, uno aquam fundente, alio formam ipsam pronuntiante. Ubi itaque errores illi non cognoscuntur passim irreplisse, decretum illud non concludit.

Cujus decretum non est universale.

Imò non apparet modò fundarum dubium de Baptismo collato à modernis hæreticis, quorum Synagoga jam est formata: tametsi sit his speciale, quòd quidam illorum putent Baptismum non necessarium, adeoque faciliùs possent esse incurij. Sed & hoc satis eliditur, quando constat de materia & forma adhibita.

Quare sic resolvit Illust. Dominus Roventius Vicarius Apostolicus in Hollandia anno 1638. 12. Decemb. sub hac forma verborum: *Baptizati ab hæreticis non facile de novo baptizentur, nisi constet omnino aliquid substantiale circa illos præmissum, vel rationaliter de illo dubitetur.* Licet quidam aliter, & signanter quædam Pastoralia Belgij, quæ poterant admitti circa initium hæresum, quando omnia erant confusa, atque stupidi ministri intrudebantur.

92. De Baptismo collato ab obstetricibus idem dicendum.

Idem videtur dicendum de baptizatis ab obstetricibus; sepe quippe tam promptè & expeditè sunt, ac quidam Sacerdotes; unde saltem debet res inquiri, & si non occurrat specialis ratio dubitandi, abstineatur ab iteratione, esto Pastoralia quædam (signanter Mechliniensis impressum anno 1603. c. 9.) indefinitam regulam in contrarium statuunt.

Restringenda itaque sunt ista decreta ad casus, in quibus est rationabile dubium; si v. g. re examinata appareret obstetricem non promptè callere formam Baptismi, aut ob turbationem sive perplexitatem in facto suo, vel post illud hæsitare: alioquin frequenter haberi potest certitudo moralis, quòd adhibuerint omnia necessaria.

Sanè Athanasius puer erat, qui consodales baptizaverat, & tamè non statim sunt ij rebaptizati sub cõditione, sed res fuit examinata, & facto examine in Baptismo relicti.

Quocirca meritò reprehendit Pastores Catechismus Romanus supra, qui si infans ad eos deferatur, nihil prorsus querendum putant, an is prius ablutus fuerit; sed statim ei Baptismum tribuunt; quin etiam, quamvis exploratum habeant domi Sacramentum administratum esse, tamen sacram ablutionem in Ecclesia, adhibita solemnè cærenonià cum ad-

inventionis (conditionis) repetere non dubitant. quod quidem sine sacrilegio facere non possunt. Ita Catechismus. Ergo quando constat infantem ab obstetrice baptizatum, ad mirum inquirendum erit de ejus valore, & non statim sub conditione rebaptizandus.

Quid dicam de pueris expositis, & inventis? Generaliter præscribit Rit. Rom. tit. De Baptismo §. De Baptizandis parvulis: *Infantes expositi & inventi, si re diligenter investigata de eorum Baptismo non constat, sub conditione baptizentur.* Si v. g. non habeant scedulam, aut aliud signum Baptismi appositum, nec aliunde scitur veritas.

Hoc certum; dubitatur autem, an scriptum appensum collo infantis, quo ille baptizatus significatur sit testimonium per se sufficiens, ut à rebaptizatione excuset? Affirmant multi de expositis inter Catholicos, cum tale signum solet adhiberi ex bonâ conscientia ad vitandam reiterationem Baptismi, nisi aliunde sint indicia dubitandi.

Contrarium docent de expositis inter infideles & Judæos, qui Baptismum excusantur. Similiter si dubitetur quibus sint nati parentibus fidelibus, an infidelibus.

Alij negant generaliter sufficere hujusmodi scriptum, ut habet ultima pars conclusionis; sed requirunt insuper expressionem nominis impositi, loci ubi Baptismus datus, & similitum circumstantiarum.

Probant Primò; quia cap. *Placuit*, 3. de Consec. dist. 4. quod est Concil. Cathag. supra citati, requirit certissimos testes, qui eos baptizatos esse sine dubio testentur. Præterea Rit. Rom. mox allegatum vult, ut rebaptizentur, si non constet de eorum Baptismo.

Ubi nota verbum, *constet*, quod significat claram probationem. At scedulam nec noto sigillo, nec subscriptione firmatam, quæ à quo scripta indicet, firmum aut certissimum testem, aut constans testimonium non esse, nec in ullo foro & tribunali fidem humanam facere, imò & nullo modo probare, docent Romanus conf. 204. n. 3. & Cardinalis Tuschus tomo 7. conclusion. 74. n. 25. Ita Quintanaduenas Theol. mor. tom. 1. tract. 1. singul. 9. n. 3. apud Dian. parte 9. tract. 6. resol. 35.

Probant Secundò ex Concilio III. Mediolanensi sub S. Carolo Borromeo tit. de Baptif. infant. ubi sic legitur: *Infans expositus, licet appensum collo scriptum habeat, quo ille baptizatus significetur; si tamen re diligenter perquisita, quemadmodum Catechismo Romano expressum est, adhuc dubium sit eum baptizatum esse, eâ conditionis formulâ baptizetur.* Si tu es baptizatus, ego te iterum non baptizo &c.

95. Idem statutum esse in Synodo Cameracensi, testatur Marchantius Candel. Sacramen. tract. 2. de Bap. c. 2. q. 4. ubi etiam inclinatur in hanc sententiam, dicens quod licet illud scriptum aliquam faceret fidem, quod sit baptizatus talis infans; cum tamen ignoretur à quo, & quomodo, sive an debita forma, & à persona, quæ sciret Baptismi ritum essentiali, imò contingat talibus casibus quæri tenebras, & ab idiotis mulierculis rem occultè, & cum defectu essentiali peragi, non mirum si dicatur hæc aliquid ambiguitatis remanere, quæ sufficit ad reiterationem sub conditione, cum non possint sciri & examinari personæ, quæ Baptismo adfuerunt, vel illum administrarunt, ut sciatur an ritè collatus fuerit. Si enim quando obstetrix baptizavit, volumus ut strictè & diligenter examinetur, ne error aliquis contingerit, quantum magis timeri potest, ne in similibus casibus muliercula magis ignorans baptizaverit? Hæc Marchantius apud Dian. parte 5. tract. 13. resol. 87. quo nihil clariùs & efficacius pro nostra conclusione dici potest.

Profectò cum ignoretur à quo, vel qua baptizatus sit, an fortè ab ipsa meretrice vel fornicaria, quæ fortè non satis instructa, an ab obstetrice, de cuius (utpote ignotæ) idoneitate non potest per examen cognosci, remanet dubium aliquod prudens, seu suspicio fundata. Non tango auctoritatem 13. Doctorum, qui, teste Quintanadueñas apud Dian. supra, idem docuerunt, & subscripserunt, ac ferè omnes rem ex professo discussurunt.

Certè non video quid efficaciter contra hanc doctrinam possit objici, nisi fortè communis consensus DD. quem testatur Diana supra esse in contrarium, cui etiam ipse adheret parte 5. tract. 13. resol. 87. & in addit. ad primam partem resol. 6.

Verùm, salvo meliori iudicio, cum tale testimonium non sit ita certum, ut fidem indubiam faciat, neque iudicium Doctorum possit supplere ejus incertitudinem, iudicio magis inclinandum esse in favorem animæ baptizandi, ne exponatur periculo æternæ damnationis, præsertim cum ex altera parte examine diligenti præmissis, & conditione opposita, non appareat periculum reiterationis Baptismi cum injuria Sacramenti.

De hac rebaptizatione sub conditione ita loquitur Doctor Subtilis 4. d. 4. quæst. 8. Respondeo aut inveniantur in eo (parvulo exposito) certa signa quod non ba-

pizatus, sicut muliercule consueverunt cum eo apponere sul, sicut cum deportandis ad Baptismum sit: & tunc absque aliqua hesitatione baptizandus est absolute. Aut non inveniantur cum eo talia signa, & adhuc, quod non potest de eo haberi tale signum per viciniam, nec per testimonium fide dignum, quod sit baptizatus, baptizandus est: tamen tutius est uti illa forma illius cap. extra de Baptismo & eius effectu, De quibus dubium.

Et de isto casu loquitur Leo de Conser. dist. 4. De quibus (inquit Leo) nulla extant indicia inter propinquos, & vicinos, quibus baptizati fuisse doceantur: agendum est ut renascantur, ne pereant; in quibus quod non ostenditur gestum, ratio non sinit, ut videatur iteratum. Ita Scotus.

Interim, quia aliqui putant, appositionem falis non esse signum indubitatum, præscribit Synodus Mechliniensis anni 1609. Tit. 3. c. 3. corrigens Synodum anni 1607. Baptismum tali casu conferendum sub conditione.

Sed nunc finalis oritur quæstio, utrum sit aliqua pœna constituta reiterationibus Baptismi? Ad quam respondeo & dico:

CONCLUSIO X.

Rebaptizans scienter & publice ipso facto incurrit irregularitatem, quæ impedit susceptionem aliorum ordinum, non ita ministerium ante susceptorum. Rebaptizato prohibetur utrumque.

Suppono nullam esse irregularitatem, quæ non sit jure scripto expressa. Cap. 15. qui. de Sent. excom. in 6. ibi: Licet in hoc temerarie agat, irregularitatis tamen (cum id non sit expressum in iure) laqueum non incurrit. Ex quo communiter inferunt DD. non admittendam esse aliquam irregularitatem ob solam DD. auctoritatem testantium de consuetudine.

Licet enim consuetudo sit altera lex, hoc est licet consuetudine lex possit institui, rariùs tamen instituitur, eò quod vix contingat consuetudinem frequentari animo legis inducendæ, quod tamen est necessarium, ut patet ex tract. de legibus. Adde legem consuetudinariam non vocari jus expressum, imò nequidem simpliciter jus, sed semper cum addito, jus consuetudinarium, sive simpliciter, consuetudo; maxime in odiosis, quæ restringenda sunt intra

Vertical text in the left margin, including: "95. Idem statutum esse in Synodo Cameracensi testatur Marchantius", "Qui asserit solo scripto non omnem ambiguitatem auferri", "Diana.", "Et meritò cum ignoretur à quo vel qua baptizatus sit infans.", "Quintanadueñas.", "96. Salum obstat videatur huic doctrinæ communis consensus Doctorum.", "Diana.", "Quo non obstat in eandem esse in favorem animæ baptizandi.", "97. De hac rebaptizatione sub conditione ita loquitur Doctor Subtilis 4. d. 4. quæst. 8. Respondeo aut inveniantur in eo (parvulo exposito) certa signa quod non ba-

Vertical text in the right margin, including: "Synodus Mechliniensis", "1609. Tit. 3. c. 3. corrigens Synodum anni 1607. Baptismum tali casu conferendum sub conditione.", "Sed nunc finalis oritur quæstio, utrum sit aliqua pœna constituta reiterationibus Baptismi? Ad quam respondeo & dico:", "98. Nulla est irregularitas, quæ non sit jure scripto expressa"